

# 100 jaar Dokkum op het pad van de heiligheid Titus Brandsma martelaar door het nazisme

*Zondag 31 mei wordt 100 jaar Dokkum herdacht, het begin van de pelgrimstocht, opgezet door onze Heilige Pater Titus Brandsma in 1926, ter herdenking van de Heilige bisschop Bonifatius die in Dokkum is vermoord.*

*“Hij stierf omdat hij trouw wilde blijven aan de waarheid, aan de menselijke waardigheid en aan zijn geloof. “Elke mens heeft zijn eigen waardigheid – christen, jood, het maakt niet uit – en die mag niet verraden worden..”*

## **31 Mei 2026 100 jaar Dokkum Bonifatiusdag**

Titus Brandsma, geboren in Friesland, was een karmeliet en heldhaftige martelaar die standvastig bleef in geloof en waarheid, nu erkend als heilige.

### **Transcript**

Titus Brandsma, op het pad van de heiligheid...

Een uur rijden ten noorden van Amsterdam ligt de provincie Friesland in Nederland; en het was in dit gebied waar de net heiligverklearde Titus Brandsma werd geboren en opgroeide. Om zijn afkomst en impact beter te begrijpen volgen we zijn pad naar heiligheid, door een bezoek te brengen aan de stad Bolsward.

Aan de rand van de stad Bolsward staat de zuivelboerderij, die nu nog steeds wordt gerund door de familie Brandsma. Dit monument, net buiten het huis, informeert pelgrims en bewoners die buiten een wandeling maken, dat dit de plek is van Titus' ouderlijk huis.

Aan de gracht in de stad bevindt zich cultureel museum 'De Tijd', waar op de tweede verdieping van wat vroeger het voormalige stadhuis was, de tentoonstelling van de Heilige Titus Brandsma is met artefacten

bewaard uit het leven van de heilige. Binnen ontmoeten we Godfried van Agthoven een expert op het gebied van Sint Titus.

Dit is de Titus Brandsma-zaal... waar we een expositie hebben die speciaal is opgericht om Titus In de schijnwerper te zetten naar aanleiding van de toekomstige heiligverklaring. De band tussen Bolsward en Titus is, dat Titus is geboren in Oegeklooster, onder de klokslag van de Sint Martinuskerk, en hij is hier gedoopt.

Hij is hier geboren, gedoopt, heeft zijn eerste mis gedaan, heeft zijn ouders begraven, en heeft alle feesten meegemaakt. Hier ligt het doopregister van de Sint-Maartenskerk, waarin is beschreven dat Titus is geboren en gedoopt. Hij ontving de namen Anno Sjoerd Titus, wettige zoon van Titus en Tjitsje Postma. Hij werd daar dus ook al genoemd, Anno Sjoerd Titus dus met de naam die hij ook als monnik zou dragen.

Titus Brandsma is voor mij inspirerend, omdat hij een zeer veelzijdig en actief iemand was. En hij was een man met diepgang. En die ontleende hij aan het feit, dat hij helemaal doordrongen was van Gods aanwezigheid .

In de plaatselijke Sint-Franciscusparochie, die gebouwd werd terwijl Titus Brandsma priester was, neemt de banier, die de gevel van de Sint-Pietersbasiliek versierde tijdens zijn zaligverklaring in 1985, nu hier zijn plaats in.

Pastoor Arjen Bultsma laat ons een kapel zien die werd toegevoegd vlak bij de ingang van de kerk, waar pelgrims worden uitgenodigd te bidden. Sinds hij zalig verklaard werd, hebben we een kleine kapel hier ter nagedachtenis aan hem. Natuurlijk zijn er geen echte relieken van hem. Volgens mij wel tamelijk bijzonder is, dat we van hem... .. een urn.. heet het in het Engels, geloof ik, en daarin zitten wat as-resten van Dachau. Natuurlijk waarschijnlijk niet van hem... Maar de herinnering aan Dachau, dat hij daar werd gedood en ook gecremeerd, is zeer belangrijk voor ons...

Pater Titus Brandsma doceerde filosofie aan de Radboud Universiteit, in de stad Nijmegen. Hij diende voor een termijn van een jaar als rector, in 1939, en was ook journalist die artikelen schreef voor de plaatselijke katholieke krant. Toen nazi-Duitsland binnenviel en de controle overnam over Nederland in 1940, maakte zijn invloed en rol in de gemeenschap

hem tot doelwit van het 'Derde Rijk'. Hij schreef veel in kranten en hij was ook een zeer belangrijke adviseur voor de bisschoppen.. en natuurlijk voor de mensen die deze kranten maakten, de redacteurs... Hij was degene, die probeerde de katholieke kranten katholiek te houden in deze tijd van oorlog. Dus, hij probeerde zeker te stellen, dat er geen NSB-propaganda in deze katholieke media kwam.

Nou, dat was ook de reden, een van de belangrijkste redenen waarom hij in de gevangenis kwam, en op het eind werd vermoord. Na te zijn overgeplaatst van het ene gevangenis werkkamp naar een andere, stierf Sint Titus Brandsma de marteldood in concentratiekamp Dachau, net buiten München, waar hij werd vermoord in een gaskamer en... gecremeerd. Hij stierf vanwege de bereidheid om trouw te zijn aan de waarheid....van de menselijke waardigheid, van het geloof...

Voor mij zijn er, denk ik, verschillende aspecten: hoe hij omging met de tweede wereldoorlog, hoe hij eerlijk was tegenover mensen, hij bleef trouw aan het katholieke geloof, ook in de zin van de waardigheid van elke menselijke persoon, christelijk, joods, doet er niet toe, elke menselijke persoon heeft zijn/haar eigen waardigheid.. en dat kan niet worden verraden en hij stond daarvoor...

De Heilige Titus Brandsma van Bolsward ving de aandacht van de wereld afgelopen zondag, toen het banier van zijn heiligverklaring werd gehesen boven de hoofdingang van de Sint-Pietersbasiliek, toen hij en negen andere zaligverklaarden heilig werden verklaard door paus Franciscus Dit moment is voor de kerk cruciaal, want er zijn nog veel meer helden van geloof en waarheid in de hemel, als de heilige Titus, om op te zoeken voor toekomstige generaties...

Coproductie: EWTN Vaticano / EWTN Lage Landen 2022

*Deze documentaire van EWTN Vaticano is eerder verschenen, naar aanleiding van de heiligverklaring van Titus Brandsma door Paus Franciscus op 15 mei 2022 in Rome.*

## NOOT REDACTIE EWTN LAGE LANDEN:

- in deze docu wordt verteld, dat Titus Brandsma vergast en gecremeerd zou zijn in Dachau. Dit is echter onjuist.
- Op 13 juni werd Brandsma vanuit Kleef op transport gezet richting Dachau waar ze op 19 juni arriveerden. Brandsma kreeg nummer 30492 en werd ondergebracht in Block 28, kamer 3, de barak van de Poolse geestelijken.
- Brandsma had altijd al een fragiele gezondheid en werd na weken vol ontberingen en mishandelingen uitgeput en doodziek opgenomen in het kamphospitaal.
- Na enkele dagen raakte hij buiten bewustzijn en maakte de arts, volgens plan, een spuitje klaar: hij stond immers vanaf het begin op de dodenlijst.
- De dienstdoende verpleegster schrijft in haar verslag:  
“... Daarna heb ik persoonlijk de injectie gegeven in de rechterpols. Het was tien voor twee, om twee uur stierf hij. Het was 26 juli 1942. De arts en ik zijn toen weggegaan. Na zijn overlijden heeft men zoals gebruikelijk het lijk uitgekled en in een kuil gegooid. Er werd ongebluste kalk overheen gegooid. Soms werd er benzine overheen gegoten en stak men de vlam erin. Wat ze met het lichaam van Titus hebben gedaan, weet ik niet...”